

LIETUVOS VYRIAUSIASIS ADMINISTRACINIS TEISMAS

SPRENDIMAS LIETUVOS RESPUBLIKOS VARDU

2014 m. birželio 9 d.
Vilnius

Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo išplėstinė teisėjų kolegija, susidedanti iš teisėjų Laimučio Alechnavičiaus, Anatolijaus Baranovo, Artūro Drigoto (kolegijos pirmininkas), Dainiaus Raižio, Virginijos Volskienės (pranešėja), sekretoriaujant Gitanai Aleliūnaitei, dalyvaujant pareiškėjos atstovui advokatui Nerijui Plėdžiui, atsakovo atstovui V. V., viešame teismo posėdyje išnagrinėjo administracinę bylą pagal pareiškėjos Seimo narės Dangutės Mikutienės prašymą ištirti, ar Lietuvos Respublikos teisingumo ministro 2006 m. gegužės 19 d. įsakymu Nr. 1R-160 patvirtintų Civilinės metrikacijos taisyklių 74 punktas neprieštarauja Lietuvos Respublikos civilinio kodekso 3.2 straipsnio 1 ir 2 daliai, 3.3 straipsnio 2 daliai, 3.7 straipsnio 1 daliai, 3.16 straipsniui, 3.27 straipsnio 1 daliai, 3.28 straipsniui ir 3.304 straipsnio 3 daliai bei konstituciniam teisinės valstybės principui.

Išplėstinė teisėjų kolegija

n u s t a t ė:

I.

1. Pareiškėja Seimo narė Dangutė Mikutienė (toliau – ir pareiškėja) su 2014 m. sausio 29 d. prašymu kreipėsi į Lietuvos vyriausiąjį administracinį teismą, prašydama patikrinti, ar 2006 m. gegužės 19 d. teisingumo ministro įsakymu Nr. 1R-160 patvirtintų Civilinės metrikacijos taisyklių (toliau – ir Taisyklės) 74 punktas neprieštarauja Lietuvos Respublikos civilinio kodekso (toliau – ir Civilinis kodeksas, CK) 3.2 straipsnio 1 ir 2 daliai, 3.3 straipsnio 2 daliai, 3.7 straipsnio 1 daliai, 3.16 straipsniui, 3.27 straipsnio 1 daliai, 3.28 straipsniui ir 3.304 straipsnio 3 daliai bei konstituciniam teisinės valstybės principui.

2. Pareiškėja nurodo, kad nuo 1992 m. iki 2012 m. intensyviai kito teisinis reguliavimas dėl bažnytinių santuokų įtraukimo į valstybinę apskaitą tvarkos. Nepaisant Lietuvos Respublikos Konstitucijos (toliau – ir Konstitucija) įsigaliojimo, net iki 2002 m. bažnytinių santuokų įtraukimo į valstybinę apskaitą tvarka nebuvo sureguliuota. Tuo metu galiojusi, dar Lietuvos Ministrų Tarybos 1982 m. balandžio 2 d. patvirtinta Civilinės metrikacijos instrukcija šių klausimų nereglementavo.

Bažnytinių santuokų apskaitos tvarka pirmą kartą sureguliuota 1999 m. kovo 26 d. teisingumo ministro įsakymu Nr. 65 patvirtintose Civilinės būklės aktų registravimo laikinosiose taisyklėse. Šių taisyklių 58, 59, 61 punktuose buvo nustatyta, kad bažnytinė santuoka, sudaryta po 1992 m. lapkričio 2 d., civilinės metrikacijos įstaigoje apskaitoma tik tokiu atveju: 1) jeigu to pageidauja susituokusieji; 2) jeigu ji sudaryta laikantis Lietuvos Respublikos santuokos ir šeimos kodekso reikalavimų; ir 3) jeigu vienas iš sutuoktinių nėra miręs. Kartu su naujuoju Civiliniu kodeksu įsigaliojusiose naujos redakcijos Civilinės metrikacijos taisyklėse, patvirtintose 2001 m. birželio 29 d. teisingumo ministro įsakymu Nr. 129, buvo nustatyta, kad Bažnyčios (konfesijų) nustatyta tvarka po 1992 m. lapkričio 2 d. sudarytos santuokos įtraukiamos į apskaitą civilinės metrikacijos įstaigoje įrašant santuokos įrašą, išduodant santuokos liudijimą ir pažymint apie tai sutuoktinių pasuose. Civilinės metrikacijos įstaigos apskaito tik tas santuokas, kurios bažnyčios (konfesijų) nustatyta tvarka sudarytos laikantis Lietuvos Respublikos civilinio kodekso reikalavimų. Apskaitant bažnyčios (konfesijų) nustatyta tvarka sudarytą santuoką, jeigu apie ją civilinės metrikacijos įstaigai pranešta per dešimt dienų po santuokos sudarymo, santuokos pradžia laikoma bažnyčios pranešime nurodyta santuokos data. Jeigu per šį terminą pranešimas nepateikiamas, santuoka laikoma sudaryta nuo tos dienos, kai ji buvo įtraukta į apskaitą civilinės metrikacijos įstaigoje. Kai vienas iš sutuoktinių, sudariusių bažnyčios (konfesijų) nustatyta tvarka santuoką, yra miręs, tokia santuoka civilinės metrikacijos įstaigoje į apskaitą neįtraukiama.

3. Pareiškėja pažymi, kad 2006 m. gegužės 19 d. teisingumo ministro įsakymu Nr. 1R-160 patvirtinus naujos redakcijos Civilinės metrikacijos taisykles, pasikeitė termino, nuo kada pripažįstama bažnytinės santuokos civilinių teisinių pasekmių pradžia, skaičiavimas. Taisyklių 74 punkte buvo nustatyta, kad jei bažnyčios (konfesijų) nustatyta tvarka santuoka sudaryta laikotarpiu nuo 1992 m. lapkričio 2 d. iki 2001 m. birželio 30 d., santuokos pradžia laikoma bažnyčios pranešime (bažnytiniame santuokos liudijime) nurodyta data. Jeigu santuokos įtraukimo metu vienas iš sutuoktinių jau yra miręs, civilinės metrikacijos įstaiga įrašo atkurtąjį santuokos įrašą. 2012 m. kovo 26 d. Nr. 1R-92 įsakymu buvo papildyti civilinės metrikacijos taisyklių atskiri punktai, nustatantys bažnytinės (konfesinės) santuokos įtraukimo į apskaitą tvarką, t. y. sukonkretinta pranešimo civilinės metrikacijos įstaigoms apie bažnyčioje sudarytą santuoką tvarka, kartu įvardijant subjektą, kuris atsakingas apie tai pranešti – religinės bendruomenės ar bendrijos įgaliotas (įpareigotas) asmuo (atkartojant jau nuo 2001 m. galiojančio CK 3.304 straipsnio nuostatą, kuri iki šio Taisyklių pakeitimo nebūdavo įgyvendinta).

4. Pareiškėja taip pat nurodo, kad, atsižvelgiant į kintantį teisinį reguliavimą, kartu kito ir teismų praktika. Lietuvos Aukščiausiasis Teismas sprendė dėl teisinių pasekmių atsiradimo momento, t. y. ar santuoka laikytina sudaryta nuo santuokos sudarymo bažnyčios (konfesijų) nustatyta tvarka, ar nuo šios santuokos įtraukimo į apskaitą civilinės metrikacijos įstaigoje. Pavyzdžiui, 2005 m. vasario 28 d. nutartyje civilinėje byloje Nr. 3K-3-107/2005 kasacinis teismas pažymėjo, kad bažnytinės santuokos registracijos pripažinimas nėra absoliutus, t. y. valstybė gali pripažinti ne bet kurios bažnyčios ar religinės organizacijos registruotą santuoką, o tik tai valstybės pripažįstamos ir oficialiai veikiančios bažnyčios ar religinės organizacijos nustatyta tvarka ir nepažeidžiant įstatymuose nustatytų reikalavimų bei draudimų (santuokos savanoriškumo, santuokinio amžiaus ir kt.) registruotą santuoką. Valstybė, įgyvendindama Konstitucijos 38 straipsnio 4 dalies nuostatą, pripažįsta bažnyčių (konfesijų) registruotas santuokas, įtraukdama jas į oficialius ir viešus registrus. Tokiu būdu užtikrinamas viešasis interesas, kad bažnytinės santuokos registracija atitiktų Konstitucijos ir įstatymų reikalavimus, taip pat apsaugomos pačių sutuoktinių teisės. Bažnytinės santuokos įtraukimo į apskaitą tvarkos teisinis reglamentavimas yra valstybės prerogatyva. Civilinės metrikacijos skyriuje oficialiai neįtraukta į apskaitą bažnytinė santuoka nesukelia teisinių pasekmių. Tačiau teismų praktika akivaizdžiai pasikeitė 2006 m. patvirtinus Taisykles, kurių 74 punktą nustatė: „Jei bažnyčios (konfesijų) nustatyta tvarka santuoka sudaryta laikotarpiu nuo 1992 m. lapkričio 2 d. iki 2001 m. birželio 30 d., santuokos pradžia laikoma bažnyčios pranešime (bažnytiniame santuokos liudijime) nurodyta data. Jeigu santuokos

įtraukimo metu vienas iš sutuoktinių jau yra miręs, civilinės metrikacijos įstaiga įrašo atkurtąjį santuokos įrašą“. Vėlesnėse bylose laikytasi nuomonės, kad atkurtasis santuokos įrašas yra pakankamas teisinis pagrindas, patvirtinantis santuokos sukeltų civilinių teisinių pasekmių, prilyginamų santuokos, sudarytos civilinės metrikacijos įstaigoje, pasekmėms, faktą, o kartu ir suteikiantis pagrindą tikėtis, kad jų sudaryta bažnytinė santuoka yra visavertė tiek valstybės bei visuomenės požiūriu, tiek pagal įstatymus.

5. Lietuvos Respublikos Vaiko teisių apsaugos kontrolierius, atlikęs tyrimą dėl Taisyklių 74 punkte nustatyto teisinio reglamentavimo įtakos nepilnamečių asmenų teisėms, 2013 m. gruodžio 5 d. pateikė išvadą Nr. (6.1.-2013-270)-PR-239, kurioje, įvertinęs konkrečią situaciją, kilusią taikant šią teisės normą, išvelgė ydingą ir neigiamas teises pasekmes vaiko teisių įgyvendinimui sukeltą teisinį reglamentavimą. Kontrolieriaus atlikto tyrimo metu išaiškėjo, kad Taisyklių 74 punktu nustatyta tvarka, kai 1992–2000 m. laikotarpiu sudarytą bažnytinę santuoką vienam asmeniui mirus, vien kito asmens iniciatyva, be jokių objektyvių duomenų, patvirtinančių realių šeimos santykių buvimą, galima santuoką įteisinti civiline tvarka, sukeliančia visas civilines santuokos teises pasekmes, sudaro galimybes nesąžiningiems asmenims netrukdomai piktnaudžiauti teise, pažeidžiant ir nepilnamečių asmenų teises. Tyrimo metu buvo ištirtos aplinkybės apie nepilnamečių asmenų interesų paveldėti jų mirusio tėvo palikimą pažeidimą, nes vadovaujantis minėtų Taisyklių 74 punktu, vieno asmens prašymu civiline tvarka buvo įregistruota jo bažnytinė santuoka su mirusiuoju, galimai nesant tarp asmenų jokių faktinių santuokinių šeimos ryšių. Dėl to Gyventojų registro tarnybos įskaitoje atsirado įrašas, jog asmuo mirė būdamas santuokoje, sudarytoje bažnyčioje, tuo sudarant sąlygas šiam asmeniui kaip sutuoktiniui pretenduoti į palikimą, nors Gyventojų registro tarnybos prie VRM pažymyje Nr. (29)3V-1822-1 yra taip pat nurodoma, kad nuo 2006 m. kovo 3 d. iki 2011 m. spalio 18 d. mirusysis buvo sukūręs šeiminius santykius su kita moterimi, kuriuos įregistravo civilinės metrikacijos įstaigoje, kas grįstų jo faktinių šeimos santykių nebuvimą su bažnytinės santuokos įrašą po jo mirties atkūrusiu asmeniu. Juolab kad kontrolieriaus išvadoje nustatyta, jog mirusysis, nutraukęs civiline tvarka sudarytą santuoką, vėliau sukūrė šeiminius santykius su dar kita moterimi, su kuria susilaukė sūnaus. T. y. asmuo visais savo gyvenimo veiksmis (sudarydamas santuoką su kita moterimi, vėliau iki pat mirties gyvendamas ir vesdamas bendrą ūkį bei susilaukęs sūnaus su kitu asmeniu) aiškiai išreiškė savo valią, kad neketina ir nenori registruoti 1999 metais sudarytos bažnytinės santuokos civiline tvarka ir prisiimti įstatyminius sutuoktinio įsipareigojimus, ir tokia jo valia visiškai atitiko to laikmečio teisinį reglamentavimą ir teismų pateiktą teisės normų išaiškinimą. Tačiau vėliau vien tik prašomo ištirti poįstatyminio akto – Taisyklių 74 punkto pagrindu, be suinteresuoto asmens valios, atgaline data buvo įteisinta jo 1999 metais bažnyčioje sudaryta santuoka, sukėlusি visas teises pasekmes paveldėjimo santykiuose. Minėta Vaikų teisių apsaugos kontrolieriaus išvada yra paremta ir Mykolo Romerio universiteto Teisės fakulteto specialistų nuomone.

6. Pareiškėja nurodo, kad Taisyklių 74 punktas įtvirtina priešingą teisinį reglamentavimą nei nustatyta CK 3.304 straipsnyje. Atsižvelgiant į nurodytą pirmiau, pagrįstai kyla teisės klausimas – ar 2006 m. gegužės 19 d. Teisingumo ministro įsakymu Nr. 1R-160 patvirtinus naujos redakcijos Civilinės metrikacijos taisykles (vėliau keistos 2012 m. kovo 26 d. įsakymu Nr. IR-92), kurių 74 punkte buvo nustatyta, jog asmeniui mirus, bažnyčios (konfesijų) nustatyta tvarka santuokos sudarytos laikotarpiu nuo 1992 m. lapkričio 2 d. iki 2001 m. birželio 30 d. pradžia laikoma bažnyčios pranešime (bažnytiniame santuokos liudijime) nurodyta data, todėl kito asmens prašymu civilinės metrikacijos įstaiga visais atvejais įrašo atkurtąjį santuokos įrašą (tuo sukuriant santuokos sudarymo civilinės teisinės pasekmes) neprieštarauja aukštesnę galią turintiems teisės aktams – Lietuvos Respublikos civilinio kodekso 3.2 straipsnio 1 daliai (Šeimos santykius reglamentuoja Lietuvos Respublikos Konstitucija, Civilinis kodeksas ir kiti įstatymai, taip pat Lietuvos Respublikos tarptautinės sutartys), 3.2 straipsnio 2 daliai (Lietuvos Respublikos Vyriausybė ar kitos valstybės institucijos gali priimti teisės aktus šeimos teisės klausimais tik šio kodekso ar kitų įstatymų nustatytais atvejais ir apimtimi); 3.7 straipsnio 1 daliai (Santuoka yra įstatymų nustatyta

tvarka įformintas savanoriškas vyro ir moters susitarimas sukurti šeimos teisinius santykius), 3.3 straipsnio 2 daliai (Šeimos įstatymai ir jų taikymas turi užtikrinti šeimos ir jos reikšmės visuomenėje stiprinimą, šeimos narių tarpusavio atsakomybę už šeimos išsaugojimą ir vaikų auklėjimą, galimybę visiems šeimos nariams tinkamai įgyvendinti savo teises ir apsaugoti nepilnamečius vaikus nuo netinkamos kitų šeimos narių bei kitų asmenų ir kitokių veiksmų įtakos); 3.16 straipsniui (Sudaręs santuoką ir jos įstatymų, nustatyta tvarka nenutraukęs asmuo negali sudaryti kitos santuokos); 3.27 straipsnio 1 daliai (Sutuoktiniai privalo būti vienas kitam lojalūs ir vienas kitą gerbti, taip pat vienas kitą remti moraliai bei materialiai ir, atsižvelgiant į kiekvieno jų galimybes, prisidėti prie bendrų šeimos ar kito sutuoktinio poreikių tenkinimo); 3.28 straipsniui (Sudarę santuoką sutuoktiniai kuria šeimos santykius kaip bendro gyvenimo pagrindą). Taip pat įvertintina ir tai, kad minėtų Taisyklių 74 punkto nuostatomis buvo nustatytas visiškai priešingas teisinis reguliavimas, susijęs su santuokinių civilinių santykių pradžia, nei tai yra įtvirtinta įstatyme – CK 3.304 straipsnio 3 dalyje (Jeigu per šio straipsnio 1 dalyje nustatytą terminą pranešimas apie santuokos įregistravimą bažnyčios nustatyta tvarka civilinės metrikacijos įstaigai nepateikiamas, santuoka laikoma sudaryta nuo tos dienos, kai ji buvo įtraukta į apskaitą civilinės metrikacijos įstaigoje).

7. Pareiškėja pažymi, kad santuoka yra juridinis faktas, sukeliantis tam tikrus teisinius padarinius. Sudarę santuoką sutuoktiniai kuria šeimos santykius kaip bendro gyvenimo pagrindą (CK 3.28 straipsnis). Taigi santuokos sudarymas reiškia ir santuoką sudariusių asmenų teisinio statuso pokyčius jiems tapus sutuoktiniais. Santuokos įrašas yra ne vien paveldėjimo, bet visas santuokos sukeliamas civilines teises pasekmes patvirtinantis faktas. Nepaneigtina, kad santuokos teisinėmis pasekmėmis visų pirma turi būti suinteresuoti patys sutuoktiniai, o sudarytos bažnytinės santuokos teisinė registracija (įtraukimas į valstybinę apskaitą) civilinės metrikacijos įstaigose – tai tik įstatymo reikalaujamos formos suteikimas, turint tikslą sukelti atitinkamas teises pasekmes. Atitinkamai negalima nesutikti su teisės mokslų akademinės bendruomenės išsakyta pozicija, kad sudarius tik bažnytinę santuoką, ilgalaikis asmenų pasyvumas (manytina) nesant poreikiui įgyti atitinkamų teisių ir pareigų apimtį bei jomis naudotis civilinės teisės prasme gali būti interpretuojamas kaip jų pačių nesuteikimas reikšmės tokioms apeigoms (bažnytinei santuokai), kuri sukeltų teises pasekmes per visą jų buvimo kartu laiką. Manytina, kad savo esme minėtų Taisyklių pakeitimu, šių Taisyklių 74 punktu nuo 2006 metų teisiniai santykiai iš esmės buvo sureguliuoti retrospektyviai, t. y. sureguliuoti santykiai, atsiradę dar iki minėto teisės akto priėmimo, o civilinės teisės pasekmės dėl šių santykių reguliavimo atsirado tik vėliau, priėmus Taisykles. Pagal teismų pateiktą išaiškinimą – *lex retro non agit* (įstatymas atgal negalioja) principą, teisės normos negali būti taikomos juridiniams faktams ir teisinėms pasekmėms, įvykusioms dar iki teisės akto įsigaliojimo. Prašomu iširti poįstatyminiu teisės aktu buvo nustatytas santuokos sudarymo teisinių pasekmių atsiradimo momentas, kas gali prieštarauti įtvirtintoms teisėkūros taisyklėms šeimos santykių reguliavimą atlikti tik aukštesnę galią turinčiais teisės aktais (minėto CK 3.2 straipsnio 1 ir 2 dalis) ir Konstitucinio Teismo pateiktas išaiškinimas, kad poįstatyminiu teisės aktu yra realizuojamos įstatymo normos, todėl juo negalima sukurti naujų bendro pobūdžio teisės normų, kurios konkuruotų su įstatymo normomis. Neabejotina, kad asmenų sukuriama šeimos santykiais valstybė laiko ne paprasčiausią santuokos sudarymo faktą, bet faktinių šeiminių ryšių sukūrimą ir puoselėjimą visu santuokos sudarymo laikotarpiu (CK 3.7 straipsnio 1 dalis, 3.27 straipsnio 1 dalis, 3.28 straipsnis). Tokių realių šeiminių santykių sukūrimas suteikia asmenims teisę į jų civilinių teisinių santykių įstatymine apsaugą. Tačiau Taisyklių 74 punktas be jokių papildomų sąlygų dėl realių šeimos santuokinių ryšių buvimo, vien tik suinteresuoto asmens vienašaliu prašymu sudaręs galimybę visais atvejais suteikti jo bažnytine tvarka sudarytai santuokai civilines teises pasekmes, be kito santuokoje dalyvaujančio asmens sutikimo ar pritarimo, manytina, teisiškai niveliuoja šeimos santykius ir prieštarauja aukštesnę galią turintiems teisės aktams. Juolab kad vien dėl šių pakeistų Taisyklių buvo keičiama teismų praktika, tuo, tikėtina, pažeidžiant ne tik teisinę valstybę, bet ir asmenų teisėtą lūkesčių bei asmenų prieš

įstatymus lygybės principus, nes analogiškais atvejais numatytas visiškai skirtingas teisinis reglamentavimas. Kaip matyti iš Vaiko teisių apsaugos kontrolieriaus atlikto tyrimo, toks teisinis reglamentavimas gali sudaryti visas prielaidas nesąžiningiems asmenims netrukdomai piktnaudžiauti teise – vienašališkai, be kito asmens sutikimo, po pastarojo mirties galima įregistruoti santuoką civiline tvarka, tuo sukeliant visas santuokos sudarymo teises pasekmes, tokiems asmenims vėliau pretenduoti į našlių išmokas, papildomas pašalpas, kitas lengvatas ir turto paveldėjimą, nors ir nesant tarp asmenų jokių faktinių šeimos ryšių, kaip tai įvyko Vaiko teisių apsaugos kontrolieriaus tироje situacijoje.

II.

8. Atsakovas Lietuvos Respublikos teisingumo ministerija pateikė atsiliepimą, kuriame prašo ginčijamą normą pripažinti teisėta ir pareiškėjos prašymą atmesti. Nurodo, kad CK 3.304 straipsnis ir Taisyklių 74 punktą reguliuoja skirtingus teisinius santykius, todėl jų nuostatos tarpusavyje nekonkuruoja, taigi negalima daryti išvados, kad Taisyklės prieštarauja aukštesnės galios teisės aktui (CK). Be to, ginčijama Taisyklių nuostata nekuria naujų teisinių santykių, nes teises pasekmes sukelia pats santuokos sudarymo faktas, o Taisyklių 74 punkto paskirtis yra nustatyti tvarką, kuria sudaryta bažnytinė santuoka yra įtraukiama į apskaitą. CK 3.281 straipsnyje nustatyta, kad civilinės būklės aktai registruojami, atkuriami, keičiami, papildomi ir ištaisomi laikantis Civilinės metrikacijos taisyklių, kurias tvirtina teisingumo ministras. Taisyklių 1 punkte nustatyta, kad Civilinės metrikacijos taisyklės reguliuoja civilinės būklės aktų registravimo ir įtraukimo į apskaitą civilinės metrikacijos įstaigose bei mirties registravimo seniūnijose tvarką, taip pat kitų civilinės metrikacijos įstaigų teikiamų paslaugų atlikimo tvarką, o 2 punkte – kad civilinės metrikacijos įstaigos (be kitų civilinės būklės aktų registracijos) įtraukia į apskaitą bažnyčios (konfesijų) nustatyta tvarka sudarytas santuokas. Taigi teisės aktai suteikia teisę teisingumo ministrui nustatyti šio instituto teisinį reguliavimą, todėl įstatymų viršenybė poįstatyminių teisės aktų atžvilgiu nebuvo pažeista.

9. Atsakovas remiasi Lietuvos Respublikos Konstitucijos 38 straipsnio 4 dalimi, Lietuvos Respublikos Konstitucinio Teismo 1994 m. balandžio 21 d. nutarimu, Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2000 m. balandžio 19 d. nutartimi civilinėje byloje Nr. 3K-3-462/2000, Lietuvos Respublikos ir Šventojo Sosto sutarties dėl santykių tarp katalikų bažnyčios ir valstybės teisinių aspektų 13 straipsniu. Pažymi, kad, siekiant išspręsti praktikoje dėl teisės spragų kilusias problemas, 2006 m. priimtose Taisyklėse buvo nustatytas skirtingas teisinis reguliavimas atvejais, kai bažnyčios (konfesijų) nustatyta tvarka santuoka sudaryta laikotarpiu nuo 1992 m. lapkričio 2 d. iki 2001 m. birželio 30 d. (šiuo metu galiojančių Taisyklių 74 punktą) ir laikotarpiu po 2001 m. liepos 1 d. (šiuo metu galiojančių Taisyklių 75 punktą). Kaip jau minėta, Taisyklių 75 punkto nuostatos yra analogiškos CK 3.304 straipsnio nuostatoms, kadangi jose reglamentuojami tie patys teisiniai santykiai, tačiau Taisyklių 74 punkto nuostatos nėra sietinos su CK nuostatomis, nes CK nuostatos negalioja atgal ir nereglamentuoja bažnytinių santuokų sudarymo iki kodekso įsigaliojimo dienos. Atsižvelgiant į tai, kad sutuoktinių teisės ir pareigos atsiranda nuo santuokos sudarymo (registracijos) dienos, o santuokų, sudarytų nuo 1992 m. lapkričio 2 d. iki 2001 m. birželio 30 d., įtraukimas į apskaitą nebuvo reglamentuotas, Taisyklėse buvo nustatytas ginčijamas teisinis reguliavimas, kuris negali būti vertinamas kaip įsiterpiantis ar pakeičiantis jau įvykusius teisinius santykius, nes teises pasekmes sukelia pati santuoka, o ne jos apskaitymas. Taip pat atkreiptinas dėmesys į tai, kad ne visos bažnytinės santuokos „automatiškai“ (kaip nurodoma pareiškime) yra įtraukiamos į apskaitą. CK 3.24 straipsnio 2 dalyje ir atitinkamuose Taisyklių punktuose įtvirtintos sąlygos, kurias būtina įvykdyti, kad bažnyčios (konfesijų) nustatyta tvarka sudaryta santuoka sukeltų teises pasekmes. Vienas iš svarbiausių reikalavimų yra bažnyčios (konfesijų) nustatyta tvarka sudarytos santuokos atitikimas CK 3.12–3.17 straipsniuose įtvirtintoms santuokos sudarymo sąlygoms. Jeigu bažnyčios (konfesijų) nustatyta tvarka sudaryta santuoka neatitinka nustatytų

santuokos sudarymo sąlygų, civilinės metrikacijos įstaiga, vadovaudamasi Civilinės metrikacijos taisyklių 76 punktu, atsisako tokią santuoką įtraukti į apskaitą. Pažymėtina, kad bažnyčios (konfesijų) nustatyta tvarka sudarytų santuokų atitikimas CK 3.12–3.17 straipsniuose įtvirtintoms sąlygoms tikrinamas du kartus: įvertinama, ar bažnyčios (konfesijų) nustatyta tvarka sudaryta santuoka šias sąlygas atitiko bažnytiniame dokumente nurodytą santuokos sudarymo dieną ir jos įtraukimo į apskaitą dieną. Nustatant, ar asmuo bažnyčios (konfesijų) nustatyta tvarka sudarydamas santuoką laikėsi CK 3.16 straipsnyje įtvirtinto draudimo pažeisti monogamijos principą, kaip pagrindiniu šaltiniu remiamasi Gyventojų registro duomenų centrinės bazės duomenimis, jeigu reikalingi duomenys įtraukti į šią bazę. Pareiškime dėstomi teiginiai, kad civilinės metrikacijos įstaigos, prieš įtraukdamos santuokos sudarymo faktą į apskaitą Taisyklių 74 punkto pagrindu, privalėtų nustatyti realių šeimos santuokinių ryšių buvimą bei jų puoselėjimą visu santuokos sudarymo laikotarpiu, prieštarauja Lietuvos Respublikos Konstitucijos 22 straipsnio nuostatai, kad žmogaus privatus gyvenimas yra neliečiamas.

Išplėstinė teisėjų kolegija

k o n s t a t u o j a

III.

10. Norminėje administracinėje byloje keliamas klausimas dėl teisingumo ministro 2006 m. gegužės 19 d. įsakymu Nr. 1R-160 patvirtintų Civilinės metrikacijos taisyklių 74 punkto (2008 m. liepos 22 d. įsakymo Nr. 1R-294 redakcija) teisėtumo. Taisyklių 74 punktą nustato: „Jei bažnyčios (konfesijų) nustatyta tvarka santuoka sudaryta nuo 1992 m. lapkričio 2 d. iki 2001 m. birželio 30 d., santuokos pradžia laikoma bažnyčios pranešime (bažnytiniame santuokos dokumente) nurodyta data. Jeigu santuokos įtraukimo metu vienas iš sutuoktinių yra miręs, civilinės metrikacijos įstaiga įrašo atkurtąjį santuokos sudarymo įrašą ir išduoda atitinkamą pažymėjimą.“

11. Pareiškėja prašo ištirti ginčijamos taisyklių nuostatos atitiktį konstituciniam teisinės valstybės principui, taip pat šioms Civilinio kodekso normoms: 3.2 straipsnio 1 ir 2 daliai, kurios nustato: „Šeimos santykius reglamentuoja Lietuvos Respublikos Konstitucija, Civilinis kodeksas ir kiti įstatymai, taip pat Lietuvos Respublikos tarptautinės sutartys. Lietuvos Respublikos Vyriausybė ar kitos valstybės institucijos gali priimti teisės aktus šeimos teisės klausimais tik šio kodekso ar kitų įstatymų nustatytais atvejais ir apimtimi.“, 3.3 straipsnio 2 daliai: „Šeimos įstatymai ir jų taikymas turi užtikrinti šeimos ir jos reikšmės visuomenėje stiprinimą, šeimos narių tarpusavio atsakomybę už šeimos išsaugojimą ir vaikų auklėjimą, galimybę visiems šeimos nariams tinkamai įgyvendinti savo teises ir apsaugoti nepilnamečius vaikus nuo netinkamos kitų šeimos narių bei kitų asmenų ir kitokių veiksmų įtakos.“, 3.7 straipsnio 1 daliai: „Santuoka yra įstatymų nustatyta tvarka įformintas savanoriškas vyro ir moters susitarimas sukurti šeimos teisinius santykius.“, 3.16 straipsniui: „Sudaręs santuoką ir jos įstatymų nustatyta tvarka nenutraukęs asmuo negali sudaryti kitos santuokos.“, 3.27 straipsnio 1 daliai: „Sutuoktiniai privalo būti vienas kitam lojalūs ir vienas kitą gerbti, taip pat vienas kitą remti moraliai bei materialiai ir, atsižvelgiant į kiekvieno jų galimybes, prisidėti prie bendrų šeimos ar kito sutuoktinio poreikių tenkinimo.“, 3.28 straipsniui: „Sudarę santuoką sutuoktiniai sukuria šeimos santykius kaip bendro gyvenimo pagrindą.“, 3.304 straipsnio 3 daliai: „Jeigu per šio straipsnio 1 dalyje nustatytą terminą pranešimas apie santuokos įregistravimą bažnyčios nustatyta tvarka civilinės metrikacijos įstaigai nepateikiamas, santuoka laikoma sudaryta nuo tos dienos, kai ji buvo įtraukta į apskaitą civilinės metrikacijos įstaigoje.“

IV.

12. Minėta, kad šioje norminėje administracinėje byloje *inter alia* keliamas klausimas, ar Taisyklių 74 punktas neprieštaruja konstituciniam teisinės valstybės principui tuo aspektu, jog poįstatyminiame teisės akte galbūt įtvirtina teisinį reglamentavimą, kuris gali būti nustatytas tik įstatyme.

13. Konstitucinis Teismas savo aktuose ne kartą yra konstatavęs, jog iš konstitucinio teisinės valstybės principo, kitų konstitucinių imperatyvų kyla reikalavimas įstatymų leidėjui, kitiems teisėkūros subjektams paisyti iš Konstitucijos kylančios teisės aktų hierarchijos. Šis reikalavimas *inter alia* reiškia, kad draudžiama žemesnės galios teisės aktais reguliuoti tuos visuomeninius santykius, kurie gali būti reguliuojami tik aukštesnės galios teisės aktais, taip pat kad žemesnės galios teisės aktuose draudžiama nustatyti tokį teisinį reguliavimą, kuris konkuruotų su nustatytuojų aukštesnės galios teisės aktuose (Konstitucinio Teismo 2004 m. rugsėjo 15 d., 2005 m. sausio 19 d., 2005 m. rugsėjo 20 d. ir kt. nutarimai). Poįstatyminiu teisės aktu yra realizuojamos įstatymo normos, todėl poįstatyminiu teisės aktu negalima pakeisti įstatymo ir sukurti naujų bendro pobūdžio teisės normų, kurios konkuruotų su įstatymo normomis, nes taip būtų pažeista Konstitucijoje įtvirtinta įstatymų viršenybė poįstatyminių teisės aktų atžvilgiu (Konstitucinio Teismo 2002 m. rugpjūčio 21 d., 2004 m. gruodžio 13 d. nutarimai). Pažymėtina ir tai, kad poįstatyminiai teisės aktai negali prieštarauti įstatymams, konstituciniams įstatymams ir Konstitucijai, jie turi būti priimami remiantis įstatymais, nes poįstatyminis teisės aktas yra įstatymo normų taikymo aktas nepriklausomai nuo to, ar tas aktas yra vienkartinio (*ad hoc*) taikymo, ar nuolatinio galiojimo (Konstitucinio Teismo 2003 m. gruodžio 30 d. nutarimas). Konstitucinis Teismas taip pat yra pažymėjęs, kad tam tikrais – Konstitucijoje tiesiogiai numatytais – atvejais, jeigu atitinkami santykiai nėra sureguliuoti įstatymais (detalizuojančiais ir sukonkretinančiais konstitucinį teisinį reguliavimą), poįstatyminiai teisės aktai, kuriais institucijos įgyvendina savo konkrečius įgaliojimus, *expressis verbis* nustatytus ir aiškiai apibrėžtus Konstitucijoje, turi būti leidžiami tiesiogiai remiantis Konstitucija (2007 m. gegužės 5 d., 2007 m. rugpjūčio 13 d., 2007 m. rugsėjo 6 d. nutarimai).

14. Pagal Konstituciją su žmogaus teisių ir laisvių turinio apibrėžimu ar jų įgyvendinimo garantijų įtvirtinimu susijusį teisinį reguliavimą galima nustatyti tik įstatymu. Kita vertus, tais atvejais, kai Konstitucija nereikalauja įstatyminio tam tikrų su žmogaus teisėmis, jų įgyvendinimu susijusių santykių reguliavimo, šie santykiai gali būti reguliuojami ir poįstatyminiais aktais – aktais, reglamentuojančiais žmogaus teisių įgyvendinimo procesinius (procedūrinius) santykius, atskirų žmogaus teisių įgyvendinimo tvarką ir pan. (Konstitucinio Teismo 2004 m. gruodžio 13 d. nutarimas, 2007 m. gegužės 5 d. nutarimas). Kai kada poreikį įstatymų nustatytą teisinį reguliavimą detalizuoti ir sukonkretinti poįstatyminiuose teisės aktuose gali lemti būtinumas teisėkūroje remtis specialiomis žiniomis ar specialia (profesine) kompetencija (Konstitucinio Teismo 2005 m. vasario 7 d. nutarimas). Tačiau (tai savo aktuose taip pat ne kartą yra pabrėžęs Konstitucinis Teismas) jokiais aplinkybėmis poįstatyminiais teisės aktais negalima nustatyti asmens teisės atsiradimo sąlygų, riboti teisės apimties; poįstatyminiais teisės aktais negalima nustatyti ir tokio su žmogaus teisėmis, jų įgyvendinimu susijusių santykių teisinio reguliavimo, kuris konkuruotų su nustatytuojų įstatyme (Konstitucinio Teismo 2007 m. gegužės 5 d. nutarimas). Konstitucinis Teismas yra konstatavęs, kad pagal Konstituciją nuosavybės santykiai gali būti reguliuojami tik įstatymais (1994 m. sausio 19 d., 1996 m. sausio 24 d. nutarimai), nuosavybės teisės yra ginamos aukščiausią juridinę galią turinčiais teisės aktais – įstatymais; visi kiti teisės aktai nuosavybės teisių reguliavimo srityje turi atitikti įstatymus (Konstitucinio Teismo 1994 m. liepos 15 d., 1996 m. balandžio 18 d., 2000 m. vasario 23 d., 2010 m. rugsėjo 29 d. nutarimai), paveldėjimo santykiai turi būti reguliuojami tik įstatymais (2002 m. kovo 4 d. nutarimas). Tik įstatymu gali būti nustatyti pagrindai gauti valstybines pensijas, šių pensijų dydžiai, jų skyrimo bei mokėjimo sąlygos (Konstitucinio Teismo 2000 m. vasario 10 d., 2007 m. spalio 22 d., 2009 m. rugsėjo 2 d. nutarimai).

15. Išplėstinė teisėjų kolegija pažymi, jog momento, kuris yra bažnyčios (konfesijų) nustatyta tvarka sudarytos santuokos pradžia, nustatymas yra tiesiogiai susijęs su asmens,

sudariusio bažnytinę santuoką, teisėmis ir pareigomis, kadangi nuo santuokos pradžios momento sutuoktiniams kyla daug naujų asmeninių turtingo ir neturtingo pobūdžio teisių ir pareigų (Civilinio kodekso III knygos II dalies II skyriaus Ktvirtasis skirsnis), pasikeičia jų turto teisinis režimas, civilinė atsakomybė pagal turtingas prievoles (Civilinio kodekso III knygos III dalies VI skyrius), vieno iš sutuoktinių mirties atveju kitam sutuoktiniui gali atsirasti teisė paveldėti kito sutuoktinio turtą (jo dalį) (Civilinio kodekso 5.13 straipsnis, 5.20 straipsnio 1 dalis), teisė gauti našlių pensiją (Lietuvos Respublikos valstybinių socialinio draudimo pensijų įstatymo 34, 35 straipsniai), taip pat kitos įstatymuose numatytos teisės ir pareigos.

16. Lietuvos Respublikos Konstitucijos 38 straipsnio 4 dalyje nustatyta: „Valstybė registruoja santuoką, gimimą ir mirtį. Valstybė pripažįsta ir bažnytinę santuokos registraciją.“ Konstitucinis Teismas šią Konstitucijos nuostatą aiškino 1994 m. balandžio 21 d. nutarime dėl bažnytinės santuokos registracijos. Šiame nutarime Konstitucinis Teismas *inter alia* pažymėjo: „Pagal šiuo metu taikomą laikiną bažnytinių santuokų oficialios apskaitos tvarką bažnytinė santuoka dar turi būti perregistruojama civilinės metrikacijos skyriuje. Pažymėtina, kad vadinamąją „perregistraciją“ galima vertinti tik kaip laikiną oficialią santuokų apskaitą, bet ne santuokos registracijos teisinį faktą. Ne „perregistracija“, o santuokos registracija (valstybinė ar bažnytinė) yra santuokos teisinių santykių ir su jais susijusių teisių ir pareigų pradžia. Tokią bažnytinės santuokos registracijos apskaitos tvarką galima vertinti tik kaip laikiną priemonę, nes valstybė įstatymu turėtų nustatyti aiškią ir nuolatinę bažnytinės santuokos registracijos oficialios apskaitos, šios santuokos pagrindu atsiradusių teisinių pasekmių realizavimo, ginčų dėl jų sprendimo tvarką.“ Konstitucinis Teismas šiame nutarime taip pat pažymėjo, kad bažnytinės santuokos registravimo subjektų nepaminėjimas Santuokos ir šeimos kodekso 12 straipsnio 2 dalies 2 sakinyje ir 11 straipsnyje „turi būti vertinamas kaip teisės spraga, o ne kaip Konstitucijai prieštaraujanti norma. Konstitucinis Teismas nesprenžia teisės spragų klausimų. Tai yra įstatymų leidėjo prerogatyva.“ Atkreiptinas dėmesys į tai, jog šiame nutarime Konstitucinis Teismas konstatavo, jog būtent įstatymu valstybė (įstatymų leidėjas) turėtų nustatyti bažnytinės santuokos registracijos oficialios apskaitos, šios santuokos pagrindu atsiradusių teisinių pasekmių realizavimo, ginčų dėl jų sprendimo tvarką. Tai atitinka ir pirmiau išdėstytą Konstitucinio Teismo doktriną dėl asmens teisių atsiradimo sąlygų įtvirtinimo įstatyme, o ne poįstatyminiame teisės akte. Vadinasi, bažnytinės santuokos įtraukimo į apskaitą, taip pat ir momento, kuris yra bažnyčios (konfesijų) nustatyta tvarka sudarytos santuokos pradžia, klausimas visų pirma turėtų būti reguliuojamas įstatymu.

17. Atsižvelgiant į šios bylos nagrinėjimo ribas ir dalyką, taip pat būtina įvertinti, ar teisės norma, nustatyta Taisyklių 74 punkte, nebuvo įtvirtinta įstatyme, nekilo iš įstatymo lygmens teisinio reguliavimo. Pažymėtina, kad ši teisės norma buvo nustatyta Civilinės metrikacijos taisyklėse, patvirtintose 2006 m. gegužės 19 d. įsakymu Nr. 1R-160. Šio įsakymo priėmimo metu galiojo Lietuvos Respublikos civilinis kodeksas, įsigaliojęs 2001 m. liepos 1 d. Civilinio kodekso patvirtinimo, įsigaliojimo ir įgyvendinimo įstatymo, priimto 2000 m. liepos 18 d., 21 straipsnyje įtvirtinta: „1. Civilinio kodekso 3.24, 3.25, 3.304 straipsniuose nustatytos normos dėl bažnyčios (konfesijų) nustatyta tvarka sudarytų santuokų oficialios apskaitos taikomos toms santuokoms, kurios sudaromos įsigaliojus šiam kodeksui. 2. Nuo Lietuvos Respublikos Konstitucijos įsigaliojimo iki Civilinio kodekso įsigaliojimo bažnyčios (konfesijų) nustatyta tvarka sudarytų santuokų registravimo duomenis religinės bendruomenės ir bendrijos perduoda civilinės metrikacijos įstaigoms Lietuvos Respublikos Vyriausybės ir religinių organizacijų susitarimo nustatyta tvarka.“ Taigi ginčijamos normos priėmimo metu galiojusiuose (ir tebegaliojančiuose) Civiliniame kodekse įtvirtintos normos dėl bažnytinės santuokos oficialios apskaitos netaikytinos santuokoms, sudarytoms iki įsigaliojant šiam kodeksui. Būtent momentas, kuris yra šių santuokų (sudarytų įsigaliojus Lietuvos Respublikos Konstitucijai, tačiau prieš įsigaliojant Civiliniam kodeksui) pradžia, bei jų įtraukimas į apskaitą yra reglamentuojamas Taisyklių 74 punkte. Pažymėtina ir tai, kad cituoto 21 straipsnio 2 dalyje įtvirtinta taisyklė, pagal kurią nustatoma nuo Lietuvos Respublikos Konstitucijos įsigaliojimo iki Civilinio kodekso įsigaliojimo bažnyčios

(konfesijų) nustatyta tvarka sudarytų santuokų registravimo duomenų perdavimo civilinės metrikacijos įstaigoms tvarka, tačiau ne šių santuokų pradžios momentas.

18. Atsakovas Lietuvos Respublikos teisingumo ministerija savo atsiliepime remiasi Civilinio kodekso 3.281 straipsniu, kuriame nustatyta, kad „Civilinės būklės aktai registruojami, atkuriami, keičiami, papildomi ir ištaisomi, laikantis Civilinės metrikacijos taisyklių, kurias tvirtina teisingumo ministras.“ Atsakovas teigia, kad teisės aktai suteikia teisę teisingumo ministru nustatyti šio instituto teisinį reguliavimą, todėl įstatymų viršenybė poįstatyminių teisės aktų atžvilgiu nebuvo pažeista. Išplėstinė teisėjų kolegija nesutinka su šiuo teiginiu.

19. Konstitucinis Teismas yra pažymėjęs, jog įstatymuose nustatyto teisinio reguliavimo turinys negali būti aiškinamas remiantis tuo, kaip jį interpretavo Vyriausybė ar kitos institucijos, pagal savo kompetenciją leidamos poįstatyminius teisės aktus, kuriais siekiama įgyvendinti atitinkamų įstatymų nuostatas (2005 m. gruodžio 12 d. nutarimas). Kaip minėta, poįstatyminiai teisės aktai negali prieštarauti įstatymams, konstituciniams įstatymams ir Konstitucijai, jie turi būti priimami remiantis įstatymais, nes poįstatyminis teisės aktas yra įstatymo normų taikymo aktas nepriklausomai nuo to, ar tas aktas yra vienkartinio (*ad hoc*) taikymo, ar nuolatinio galiojimo (Konstitucinio Teismo 2003 m. gruodžio 30 d. nutarimas). Konstitucinis Teismas savo nutarimuose ne kartą yra pažymėjęs, kad Lietuvoje nėra deleguotosios įstatymų leidybos (Konstitucinio Teismo 1995 m. spalio 26 d., 1999 m. birželio 3 d., 2004 m. kovo 5 d. nutarimai), todėl Seimas – įstatymų leidėjas negali pavesti Vyriausybei ar kitoms institucijoms poįstatyminiais aktais reguliuoti tuos teisinius santykius, kurie pagal Konstituciją turi būti reguliuojami įstatymais, o Vyriausybė negali tokių įgaliojimų priimti (2004 m. gruodžio 13 d. nutarimas). Taigi Civilinio kodekso 3.281 straipsnio norma negali būti aiškinama kaip deleguojanti teisę teisingumo ministru nustatyti momentą, kuris yra bažnyčios (konfesijų) nustatyta tvarka sudarytos santuokos pradžia, kadangi, kaip minėta, šis momentas lemia daugelio susijusių teisių bei pareigų atsiradimą ir pasikeitimą (sutuoktinių tarpusavio teisės ir pareigos, nuosavybės teisinis režimas, paveldėjimo teisiniai santykiai, civilinė atsakomybė pagal turtines prievoles ir kt.), o tai gali būti nustatyta tik įstatymu (Konstitucinio Teismo 2000 m. vasario 23 d., 2002 m. kovo 4 d., 2007 m. gegužės 5 d. nutarimai).

20. Kaip minėta, tam tikrais – Konstitucijoje tiesiogiai numatytais – atvejais, jeigu atitinkami santykiai nėra sureguliuoti įstatymais (detalizuojančiais ir sukonkretinančiais konstitucinį teisinį reguliavimą), poįstatyminiai teisės aktai, kuriais institucijos įgyvendina savo konkrečius įgaliojimus, *expressis verbis* nustatytus ir aiškiai apibrėžtus Konstitucijoje, turi būti leidžiami tiesiogiai remiantis Konstitucija (2007 m. gegužės 5 d., 2007 m. rugpjūčio 13 d., 2007 m. rugsėjo 6 d. nutarimai). Šiuo atveju Konstitucijoje nėra *expressis verbis* nustatyti konkretūs ir aiškiai apibrėžti atitinkami teisingumo ministro įgaliojimai, be to, teisingumo ministro 2006 m. gegužės 19 d. įsakyme Nr. 1R-160 dėl Civilinės metrikacijos taisyklių patvirtinimo nurodyta, jog šios taisyklės priimtos vadovaujantis Civilinio kodekso 3.281 straipsniu.

21. Apibendrinama išplėstinė teisėjų kolegija konstatuoja, kad ginčijama teisės norma nebuvo priimta remiantis tiesiogiai Konstitucijoje suteiktais įgaliojimais, ji taip pat nekilo iš įstatymo lygmens teisinio reguliavimo, todėl Taisyklių, poįstatyminio teisės akto, 74 punktas prieštarauja konstituciniam teisinės valstybės principui tuo aspektu, jog reglamentuoja fizinių asmenų turtinio ir neturtinio pobūdžio teisių ir pareigų atsiradimo bei pasikeitimo momentą, o tai, remiantis pirmiau minėta Konstitucinio Teismo doktrina, gali būti reglamentuota tik įstatyme.

22. Išplėstinė teisėjų kolegija pažymi, jog tais atvejais, kai keliamas klausimas dėl norminio administracinio akto atitikties keliems aukštesnės teisinės galios teisės aktams (jų dalims), kelioms to paties teisės akto nuostatoms ar konstituciniams principams, norminio administracinio akto teisėtumo bylą nagrinėjantis administracinis teismas, konstatavęs norminio administracinio akto prieštaravimą vienai aukštesnės galios teisės akto nuostatai (konstituciniam principui), nebeprivalo tirti norminio administracinio akto teisėtumo kitų aukštesnės teisinės galios teisės aktų nuostatų atžvilgiu (žr., pvz., Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo sprendimus bylose Nr. I¹-4/2005, Nr. I¹-2/2006, Nr. I⁴⁴⁴-6/2009, I⁵⁵²-23/2012, I⁵⁰²-9/2013). Atsižvelgdama į tai, išplėstinė

teisėjų kolegija nepasisakys dėl ginčijamos teisės normos atitikties kitoms pareiškėjos nurodytoms teisės normoms.

Vadovaudamasi Lietuvos Respublikos administracinių bylų teisenos 114 straipsnio 1 dalimi, 115 straipsnio 1 dalies 2 punktu, Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo išplėstinė teisėjų kolegija

n u s p r e n d ž i a :

Pripažinti, kad Lietuvos Respublikos teisingumo ministro 2006 m. gegužės 19 d. įsakymu Nr. 1R-160 „Dėl Civilinės metrikacijos taisyklių patvirtinimo“ patvirtintų Civilinės metrikacijos taisyklių 74 punktas prieštarauja konstituciniam teisinės valstybės principui.

Sprendimas neskundžiamas.

Sprendimas skelbiamas Teisės aktų registre.

Teisėjai

Laimutis Alechnavičius

Anatolijus Baranovas

Artūras Drigotas

Dainius Raižys

Virginija Volskienė